

Tervishoiuökonomiline hinnang ettepanekule „Hospiitsteenus“

Taotluse nr 994.

1. Lühikokkuvõtte taotlusest

Uue teenuse „Hospiitsvoodipäev“ (esialgses ettepanekus „hospiitsteenus“) lisamise ettepaneku on esitanud Eesti Gerontoloogia ja Geriaatria Assotsiatsioon. Taotluse andmetel on hospiitsravi sureva patsiendi aktiivne sümptomkontroll ja hooldus ning lähedaste toetamine. Taotluse andmetel võetakse Eestis aluseks Inglismaa mudel, mille alusel ei toimu hospiitsi ja palliatiivravi diferentseerimist ning puuduvad ajalised piirangud teenuse osutamisel.

Alternatiivseks teenuseks on loetelus sisalduv „Vähihaige koduse toetusravi päev“ (kood 7408) hinnaga 180 krooni¹ ning uus taotletav teenus „Onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäev“, mis on näidustatud onkoloogilistele haigetele, taotluses esitatud hinnaga 850 krooni päev. Taotluse andmetele on täna rahastamine toimunud hooldusravi voodipäeva alusel (kood 2053) hinnaga 673 krooni ning osaliselt ka erinevate aktiivravi voodipäevade alusel.

Allpool esitatakse hospiitsteenuse kulude võrdlus hooldusravi voodipäeva (vt. kirjeldus lisa 1) ning onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäeva (vt. kirjeldus lisa 2) hinnaga.

2. Teenuse hinna põhjendatus

2.1. Teenuse kulude (hinna) põhjendatus

Tööjõukulu – teenuse hinnas sisalduvad arsti, õe, hooldustöötaja, sotsiaaltöötaja, tegevusterapeudi, füsioterapeudi, haigla kaplani ja superviisori tööjõukulud summas 1340,74 krooni. Patsiendiga tegeletakse ühes ööpäevas keskmiselt 10,5 tundi. Hooldusravi teenuses on tööjõukulu summas 495,96 krooni (aeg kokku ca 4 tundi) ning onkoloogia toetus ja palliatiivse ravi voodipäevas summas 941,75 krooni (aeg kokku 5,25 tundi).

Ühekordse kasutusega meditsiiniseadmete kulu hinnas on summas 42,64 krooni. Hooldusravi voodipäeva piirhinnas on kulu 34,66 krooni. Samas taotluse andmetel on uue teenuse ravimite komplekti kulu suurem, hetkel selgub, et see on suurem 8 krooni võrra.

¹ Hinnangus on aluseks võetud tervishoiuteenuste hinnad, mis hakkavad kehtima alates 1. juulist 2009.

Ruumide kasutuskulu sisaldub hinnas summas 136,84 krooni ulatuses. Hooldusravi teenuses hinnas on kulu sama suur. Onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäeva piirhinnas on kulu summas 149,14 krooni (kulu on suurem füsioteraapia protseduuriruumi kulude võrra).

Tugiteenuste kulu sisaldab patsiendi halduse, toitlustamise, pesupesemise ja labori kulu. Tugiteenuste kulu on 127,66 krooni. Hooldusravi voodipäeva hinnas on tugiteenuste kulu summas 133,72 krooni (suurem labori kulu osas) ning onkoloogilise toetusravi voodipäeva piirhinnas 113,6 krooni (antud hinnas puudub laborikulu).

Eelpool tulenevast kujuneb teenuse hinnaks 1 648 krooni, millest 81% moodustab tööjõukulu. Teenuse kirjeldus on esitatud ülevaatlikult alljärgnevas tabelis:

Ressursi kood	Ressursi nimetus	Käituri	Kogus	Ühiku hind	Kulu
PER0158	Hooldusraviarst-geriaater	min	20	5,07	101,4
PER0201	Hooldustöötaja	min	328	1,42	465,76
PER0509	Õde	min	230	2,54	584,2
PER0409	Sotsiaaltöötaja	min	20	4,78	95,6
PER0412	Füsioterapeut	min	0,8	4,78	3,824
PER0410	Tegevusterapeut	min	0,8	4,78	3,824
Uus	Kaplan	min	18	4,78	86,04
Uus	Superviisor	min	0,02	4,78	0,0956
PIN993501	Palat-üld	vp	1	112,16	112,16
PIN993906	Protseduurituba - statsionaaris	vp	0,05	493,61	24,6805
RAVIM385001	Voodipäeva ravimite komplekt	tk	1	18,71	18,71
YKM99HO01	Teraapia voodipäeva hooldusvahendite komplekt	vp	1,5	5,32	7,98
YKM99KO01	Teraapia voodipäeva meditsiinitarvikute komplekt	vp	1,5	10,63	15,945
OST4401	Toitlustamine	vp	1	80	80
OST4402	Pesupesemine	kg	1,2	20	24
OST4407	Labori kulu vastuvõtus ja voodipäevas		0,5	20,12	10,06
OST4413	Patsiendi haldus		2	6,8	13,6
KOKKU					1647,879

Lisaandmete kohaselt oli 2008. aastal Tallinna Diakooniahaigla hospiitsosakonnas ühe isiku teenuse osutamisega seotud kulu 746 krooni. Lisaandmete kohaselt ei katnud see ära kõiki sümptomaatiliseks raviks vajalikke ravimeid ning haigla vaimuliku, sotsiaaltöötaja ja superviisori töötasu. Kui lisada eelnevalt nimetatud puuduolev tööjõukulu, kujuneb teenuse hinnaks 927,65 krooni. Kui antud kulule lisada ka puuduolevate ravimite kulu,

võib eeldada, et teenuse hind, mis katab ühe voodipäeva kulud, peaks jääma 1 000 krooni piiresse.

3. Kulutõhususe analüüs

3.1. Kulude leidmine ja võrdlemine alternatiivsete teenuste kuludega

1) Alternatiivsed teenused on

- a) Hooldusravi voodipäev hinnaga 673 krooni, standardkuluga 801 krooni; ravijuhule üldjuhul teisi teenuseid ei lisandu (harva mõni laboriuuring või transport).
- b) Onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäev taotluse hinnaga 850 krooni, kuluarvestuse andmetel arvestatud hinnaga 1703 krooni; taotlusest ei selgu kas ja millised teenused võiksid lisanduda ravijuhule, seega eeldatakse alljärgnevalt, et teenuseid ei lisandu.
- c) Vähihaige koduse toetusravi päev (kood 7408) hinnaga 180 krooni, millele lisandub juurde kas arsti koduvisiidi (kood 3020) või õe koduvisiidi (kood 3024) piirhind, mis on vastavalt 234 krooni ja 136 krooni.

2) Alljärgnevas tabelis on esitatud teenuste võrdlus 13 päeva kohta, kuna taotluse lisaandmetes on välja pakutud, et voodipäevade maksimumarv võiks olla 13 :

Teenuse nimetus	Hospiits-teenus	Hooldusravi voodipäev	Onkoloogiline toetus- ja palliatiivse ravi voodipäev	Vähihaige koduse toetusravi päev
Teenuse hind	1 648	673/801	1 703	180+234/136
Kulu 13 päeva kohta	21 424	8 749/10 413	22 139	4 140 ² /3 160
Võrdlus hospiitsteenusega		- 12 675/ - 11 011	715	- 17 284/ - 18 264

Ülaltoodud tabeli põhjal selgub, et hospiitsteenuse on odavam üksnes onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäevast.

² Arvutatud eeldusel, et toetusravi saab patsient 13 päeva jooksul ainult nädala sees, s.o 10 päeva.

3.2. Tulemuste hindamine ja võrdlemine alternatiivsete teenuste tulemustega

Teenuste eesmärk on parandada elukvaliteeti. Kahjuks puuduvad hindajal andmed selles osas, mistõttu võrreldakse alljärgnevalt üksnes kulusid.

4. Ravikindlustuse eelarve mõju prognoos

4.1. Teenuse mõju ravikindlustuse eelarvele ja võrdlus alternatiividega.

1) Hospiitsteenus

- Esitatud ressursside alusel hind 1 648 krooni; võttes aluseks Tallinna Diakooniahaigla ühe isiku kohta tehtud kulu päevas 746 krooni, milles ei sisaldunud superviisori, sotsiaaltöötaja ja vaimuliku töötasu ning ravimid, oleks teenuse maksimaalne hind hinnanguliselt mitte üle 1 000 krooni.
- Teenuse prognoositav maht 2009.a 5 460 voodipäeva (isikuid 420)
2010.a 6 240 voodipäeva (isikuid 480)
2011.a 7 020 voodipäeva (isikuid 540)
2012.a 7 800 voodipäeva (isikuid 600)
- Prognoosi usaldusväärsus: taotluse andmetel on täna olemas 29 kohta hospiitsiosakondades üle Eesti (Tallinna Diakooniahaiglas 12 kohta, TÜK-i hospiitsosakonnas 7 kohta, ITK-s 7 kohta). Seega maksimaalselt saaks antud voodikohtadel pakkuda aastas 10 585 voodipäeva. Arvestades voodi hõivatuseks 85%, oleks täna tagatud 8 997 voodipäeva. Ekspert hinnangust selgub, et plaanis on avada ka Narvas hospiitsosakond, mistõttu võib oletada, et lisaandmetes esitatud teenuse maht on alahinnatud.
- Kulu ravikindlustuse eelarvele ülal toodud teenuse mahu korral ning taotluses esitatud ressursside põhjal on järgmine:
2010.a $5\,460 \times 1\,648 = 8\,998\,080$ kr
2011.a $6\,240 \times 1\,648 \times 1,028 = 10\,571\,459$ kr
2012.a $7\,020 \times 1\,648 \times 1,028 \times 1,03 = 12\,249\,678$ kr
2013.a $7\,800 \times 1\,648 \times 1,028 \times 1,03 \times 1,032 = 14\,046\,297$ kr.

2) Hooldusravi voodipäev

- Teenuse piirhind 673 krooni
- Teenuse maht ei suureneks samas ulatuses, kuna teenust osutatud täna hooldusravi arvelt. Alljärgnevalt eeldatakse, et teenust on seni kaetud täismahus hooldusravi arvelt.

Sel juhul oleks ravikindlustuse eelarve lisakulu, arvestades, et seni hooldusravis ravitud juhtude raha liigub hospiitteenusele 2010. a (eelpool nimetatud mahu juures, kuigi võib eeldada, et osa sellest on kaetud juba täna hooldusravi kaudu) järgmine:

$8\,998\,080 - 5\,460 \times 673 = 5\,323\,500$ krooni.

- 3) Onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäeva teenust rakendades hospiitteenuse asemel oleksid kulud ühe päeva kohta suuremad 55 krooni võrra, seega aastas $5\,460 \times 55 = 300\,300$ krooni võrra.
- 4) Vähihaige koduse toetusravi päev
 - Hind $180 + 234/136 = 414/316$ kr
 - Maht eeldusel, et 2010 lisanduks 480 isikut (kuigi ettepaneku andmetel osa hospiitteenuse vajadusega patsientidest kasutavad vähihaige koduse toetusravi teenust ka täna, kuna aga puudub selle kohta taotluses jm täpsemad andmed, tehakse arvutus eelpool öeldud patsientide arvu kohta).
 $480 \text{ patsient} \times 10 \text{ päev} \times 316/414 = 1\,516\,800/1\,987\,200$ kr.
- 5) Seega võib ülaltoodust järeldada, et uue teenusega kaasneb lisakulu ravikindlustuse eelarvele. Esimesel aastal võib lisakulu prognoosida summas vähemalt 5 323 500 krooni.
- 6) Seos erialaga puudub
- 7) Tegemist on statsionaarse teenusega.

4.2. Teenuse väär- ja liigkasutamise majanduslikud mõjud.

Taotluse lisaandmete kohaselt tuleks kehtestada voodipäevade maksimumarvuks 13 päeva. Samas on ka öeldud, et edasi peaks haigekassa võtma tasu maksmise kohustuse üle koefitsiendiga 0,6-0,7. Kahjuks ei selgu ettepanekust kui palju võiks olla neid voodipäevasid, mille puhul tuleks tasumisel rakendada koefitsienti. Seega võib järeldada, et ravikindlustuse kulud osutuvad teenuse lisamisel suuremaks, kui ülal esitatud prognoosis.

Lisaks puuduvad teenuse osutamisel selged piird ja kriteeriumid, mis eristaks seda hooldusravist ning teisest uuest teenusest „onkoloogiline toetus- ja palliatiivse ravi voodipäev“.

4.3. Teenuse optimaalse kasutamise tagamise võimalikkus läbi kohaldamise tingimuste

Tuleks lisada voodipäevade maksimumarv ning juhul kui lisada koefitsient alates 14 voodipäevast maksmise kohta, tuleks lisada ka sellest osas maksimumarv voodipäevadele.. Mõistlik oleks täpsustada ka, millised patsiendid on potentsiaalsed teenuse tarbijad ning sobivad antud teenuse kasutajate hulka.

5. Kokkuvõte

Ei toeta teenuse lisamist loetellu, kuna hetkel puuduvad selged piirid hooldusravi ja onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäevaga. Lisaks on teenuse hind ebareaalselt suur võrreldes teiste loetelus sisalduvate voodipäevadega (jättes välja intensiivravi, on kõrgem voodipäeva piirhind vaid lastepsühhiaatria voodipäeval). Teenuse hinnas kirjeldatud ressursside põhjal ei selgu ettepanekus esitatud põhjenduse, et ravimite kulu tõttu peaks voodipäeva piirhind olema kõrgem kui hooldusravil, paikapidavus.

	Vastus
Teenuse nimetus	Hospiitsteenuse → Hospiitvoodipäev
Ettepaneku esitaja	Eesti Gerontoloogia ja Geriaatria Assotsiatsioon
Teenuse tõenduspõhisus	Jah
Teenuse alternatiivid	<ol style="list-style-type: none"> 1) Hooldusravi voodipäev (kood 2053) 2) Vähihaige kodune toetusravi (kood 7408) 3) onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäev (uus teenus)
Meditatsioonilised näidustused	<p>Haiged, kelle haigusele ei ole tervendavat ravi, kes vajava palliatiivset sümptomeid leevendavat ravi (vähk, AIDS, kopsuhaigused, südamehaigused, neeruhaigused jne)</p> <p>Terminaalises seisundis haiged,</p> <ol style="list-style-type: none"> a) kes surevad lähipäevadel, - tundidel, b) kelle hooldajad vajavad lühiaegset puhkust, c) kes peale palliatiivset ravi statsionaaris on suutelised lühemat või pikemat aega kodus toime tulema
Kulutõhusus	Ei saa hinnata, kuna puuduvad adekvaatsed tulemuste hindamise uuringud
Omaosalus	Jah, analoogselt hooldusravile
Vajadus	<p>2009.a 5 460 voodipäeva (isikuid 420)</p> <p>2010.a 6 240 voodipäeva (isikuid 480)</p> <p>2011.a 7 020 voodipäeva (isikuid 540)</p> <p>2012.a 7 800 voodipäeva (isikuid 600)</p>
Piirhind	1 648
Muudatusest tulenev lisakulu ravikindlustuse eelarvele aastas kokku	Minimaalselt 5 323 500

Eksperdi soovitus teenuse lisamiseks tervishoiuteenuste loetellu	Ei toeta loetellu lisamist
---	----------------------------

Kersti Esnar

Tervishoiuökonomika peaspetsialist

07.05.2009

30.05.2012

Uuendatud kirjelduse andmete alusel on teenuse uus hind 92,93 eurot. Lisaandmetes oli teenuse hind 75,12 eurot, aga selles on uuendamata ühiku hindade maksumused.

Ressursi kood	Ressursi nimetus	Käitür	Kogus	Ühiku hind	Kulu
PER0158	Hooldusraviarst - geriaater	min	20	0,3243	6,49
PER0201	Hooldustöötaja	min	240	0,091	21,84
PER0509	Õde	min	180	0,162	29,16
PER0409	Sotsiaaltöötaja	min	20	0,3056	6,11
PER0412	Füsioterapeut	min	0,8	0,3056	0,24
PER0410	Tegevusterapeut	min	0,8	0,3056	0,24
Uus	Kaplan	min	18	0,3056	5,50
Uus	Superviisor	min	0,02	0,3056	0,01
PIN993501	Palat-üld	vp	1	7,1684	7,17
PIN993906	Protseduurituba - statsionaaris	vp	0,05	31,5474	1,58
RAVIM385001	Voodipäeva ravimite komplekt	tk	3,25	1,196	3,89
YKM99HO01	Teraapia voodipäeva hooldusvahendite komplekt	vp	1,5	0,476	0,71
YKM99KO01	Teraapia voodipäeva meditsiinitarvikute komplekt	vp	1,5	1,223	1,83
OST4401	Toitlustamine	vp	1	5,113	5,11
OST4402	Pesupesemine	kg	1,2	1,278	1,53
OST4407	Labori kulu vastuvõtus ja voodipäevas		0,5	1,286	0,64
OST4413	Patsiendi haldus		2	0,435	0,87
KOKKU					92,93

Taotluse andmetel on seni olnud keskmine voodipäevade arv ühe isiku kohta 20,6. Seega ei ole põhjendatud arvestada keskmiseks voodipäevade arvuks taotluses toodud 14 päeva. Taotluse andmetel asendab uus teenus 25 – 35% ulatuses olemasolevat hooldusravi teenuse mahtu. Eeldusel, et 30% hospiitsteenust vajavatest isikutest on täna olnud hooldusravil, on lisakulu uue teenuse lisamisel ravikindlustuse eelarvele järgmine:

Aasta	Patsientide arv	Keskmine ravipäevade arv isiku kohta	Kogukulu	Hooldusravi kulu	Lisanduv kulu
2013	480	20,6	918 938,73	108 447	810 491,59
2014	540	20,6	1 033 806,07	122 003	911 803,04
2015	600	20,6	1 148 673,41	135 559	1 013 114,49
2016	600	20,6	1 148 673,41	135 559	1 013 114,49

21.06.2013

Täiendavaid andmeid piirhinna arvutamiseks esitatud ei ole, seega piirhind ja lisakulu ei muutu.

22.06.2015

Täiendavaid andmeid esitatud ei ole. Teenuse menetlus menetletakse iseseisva statsionaarse õendusabi voodipäeva diferentseerimise raames. 2014. aastal lepiti töögrupis kokku, et voodipäev vajalik diferentseerida õendusabi vajaduse alusel ning et hospiitsi teenust vajavad patsientide voodipäevade tasumise aluseks peaks olema suuremat õendusabivajadust sisaldav voodipäev. Hetkel on töögrupis jõutud etappi, kus on piloteeritud ning arutatakse, kuidas liikuda õendusabi vajaduse hindamisinstrumendi välja töötamisega edasi.

Hooldusravi voodipäeva (kood 2053) tegevuspõhine kirjeldus

Ressursi kood	Ressursi nimetus	Käitur	Kogus	Ühiku hind	Kulu
PER0158	Hooldusraviarst-geriaater	min	8	5,07	40,56
PER0201	Hooldustöötaja	min	115	1,42	163,3
PER0509	Õde	min	115	2,54	292,1
PIN993501	Palat-üld	vp	1	112,16	112,16
PIN993906	Protseduurituba - statsionaaris	vp	0,05	493,61	24,6805
RAVIM385001	Hooldusravi voodipäeva ravimite komplekt	tk	1	18,71	18,71
YKM99HO01	Teraapia voodipäeva hooldusvahendite komplekt	vp	1	5,32	5,32
YKM99KO01	Teraapia voodipäeva meditsiinitarvikute komplekt	vp	1	10,63	10,63
OST4401	Toitlustamine	vp	1	80	80
OST4402	Pesupesemine	kg	1	20	20
OST4407	Labori kulu vastuvõetus ja voodipäevas		1	20,12	20,12
OST4413	Patsiendi haldus		2	6,8	13,6
KOKKU					801,1805

Uue teenuse „Onkoloogilise toetus- ja palliatiivse ravi voodipäev” tegevuspõhine kirjeldus taotluse alusel

Ressursi kood	Ressursi nimetus	Käitur	Kogus	Ühiku hind	Kulu
PER0143	arst-sisearst	min	25	5,07	126,75
PER0509	õde	min	120	2,54	304,8
PER0201	hooldaja	min	90	1,42	127,8
PER0409	sotsiaaltöötaja	min	25	4,78	119,5
PER0412	füsioterapeut	min	30	4,78	143,4
uus	hingehoidja	min	25	4,78	119,5
PIN993501	Palat-üld	vp	1	112,16	112,16
PIN993906	Protseduurituba - statsioonaris	vp	0,05	493,61	24,6805
PIN293004	Protseduuride ruum - füsioteraapia	min	30	0,41	12,3
RAVIM275001	Sisehaiguste voodipäeva ravimid	vp	1	51,97	51,97
YKM38KO01	Hooldusteenuse materjali baaskomplekt	tk	1	10,63	10,63
YKM01KO09	Intensiivravi voodipäeva tarvikute (perfuusor jne)	tk	1	425,24	425,24
YKM99KO01	Teraapia voodipäeva meditsiinitarvikute	vp	1	10,63	10,63
OST4402	Pesupesemine	Kilogramm	1	20	20
OST4401	Toitlustamine	Voodipäev	1	80	80
OST4413	Patsiendi haldus	Voodipäev	2	6,8	13,6
KOKKU					1702,961